

2. Карлін М. Використання пропорційного підходу до оподаткування в Україні: проблеми та можливі способи їх розв'язання. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. № 1. С. 85-90.

3. Пелехатий А. О. Бюджетна політика розвитку територій: методологія дослідження. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 476-484. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-476-484>.

4. Вінницька О. А., Корнієнко Т. О., Чвертко Л. А. Місцеві податки як джерело доходів місцевих бюджетів. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Економічні науки". 2021. №11. С. 18-24 <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-11-7675>.

ВНЕСОК ІМПАКТ-ІНВЕСТУВАННЯ У ЕКОНОМІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Волосяк М.В., канд. екон. наук, доцент

Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова

Вирішення будь-яких соціальних проблем територіальної громади міститься в її економіці, і будь-яке оптимальне і виважене рішення потребуватиме скоординованих зусиль з боку громади, місцевої влади та приватного сектору. Громади представляють потреби та можливості, місцева влада може забезпечити інфраструктуру для задоволення цих потреб і можливостей, а приватний сектор може надати досвід та капітал для задоволення потреб і реалізації можливостей. Саме імпаکت-інвестування може забезпечити засоби для поєднання дій громади, підтримки місцевої влади та приватного капіталу для досягнення взаємовигідних сталих результатів.

Імпаکت-інвестиції (інвестиції соціального впливу, соціально-перетворюючі інвестиції) – це інвестиції, здійснені в компанії, організації та фонди з наміром створити соціальний та екологічний вплив разом із фінансовою віддачею. Зростання імпаکت-інвестування надає капітал для підтримки вирішення найактуальніших світових проблем у таких секторах, як сільське господарство, доступне житло, доступне медичне обслуговування, екологічно чисті технології [1]. Об'єктом інвестицій при імпаکت-інвестуванні є комерційні та некомерційні підприємства, які, поряд із рентабельним бізнесом, здатні генерувати вимірювані соціальні та екологічні впливи.

На державному рівні є чітке усвідомлення, що імпакт-інвестування – це «суттєва можливість мобілізації капіталу в інвестиції, які спрямовані на вимірюваний позитивний соціальний, економічний або екологічний вплив поряд з фінансовою віддачею» [2]. Тому наприкінці 2021 року на порталі «Дія.Бізнес» з'явився розділ – «Платформа для залучення імпакт-інвестування». Це дозволить підприємцям подати свої імпакт-інвестиційні проекти, а інвестори зможуть знайти для себе цікаві проекти для інвестицій.

Хоча світова практика корпоративної соціальної відповідальності доводить, що вплив імпакт-інвестування існує вже протягом десятиліть. І.М. Вигівська, Г.Ю. Хоменко, К.В. Шумило [3] у своєму дослідженні проводять порівняльний аналіз різних видів соціально-відповідального інвестування, де цікавим є порівняння сутності, мети, ризиків імпакт-

інвестування та венчурної філантропії. Автори наголошують, що «імпаکت-інвестування не має часових обмежень. Даний підхід передбачає фінансування проектів за принципом «стільки, скільки буде необхідно» [3]. І це безумовно є плюсом цього виду соціально-відповідальних інвестицій.

Імпакт-інвестування описується (і відрізняється від інших видів інвестицій) трьома основними принципами:

1) Очікування фінансової прибутковості: імпакт-інвестор очікує отримати фінансову рентабельність інвестованого капіталу, нижче домінуючої ринкової ставки, за ринковою ставкою або навіть вище.

2) Намір вирішувати соціальні чи екологічні виклики (тобто вплив чи прагнення): на додаток до фінансової прибутковості інвестор прагне досягти позитивного впливу на суспільство та / або навколишнє середовище.

3) Зобов'язання щодо вимірювання та звітування щодо передбачуваного соціального впливу та впливу на навколишнє середовище: вплив інвесторів здійснюється для вимірювання ефективності, використовуючи стандартизовані показники.

Також за останні роки вітчизняні науковці приділяють увагу особливостям здійснення імпакт-інвестування в Україні. Так І.А. Ломачинська [4] визначає імпакт-інвестиції як «ефективний інструмент вирішення «провалів» ринку і держави», зазначаючи важливі умови розвитку імпакт-інвестування в Україні [4, с.20-21].

Ю.В. Єльнікова [5] наголошує на важливості імпакт-інвестування в запобіганні природних катастроф в Україні. Авторка характеризує проблемні моменти, які обмежують розвиток імпакт-інвестування, і пропонує «підхід до оцінки імпакт-проектів під загальною назвою: п'ятимірна матриця імпакт-інвестиційного скорінгу, який дозволить оцінити раціональність та необхідність імпакт-інвестування» [5, с.310-311].

Що стосується вирішення нагальних соціальних потреб територіальних громад, то бажання та готовність громадськості, ОМС вдосконалюватись є надзвичайно важливими: потрібно залучати інвесторів з наявним капіталом для фінансування соціальних ініціатив.

Імпакт-інвестиції передбачають стратегічну, цілеспрямовану, довгострокову політику у громадах, що приносить взаємні вигоди усім учасникам цього процесу. Імпакт-інвестори (у т.ч. внутрішні) можуть нарощувати місцевий потенціал, а також пілотувати та вдосконалювати бізнес-моделі, роблячи ставку на довгострокову економічну віддачу. І тут мова вже йде про економічну інтеграцію імпакт-інвесторів, яким важливо співпрацювати та підтримувати місцеві організації, щоб забезпечити роботу наявних ресурсів для створення місцевого багатства та робочих місць. Підтримка з боку органів місцевої влади відіграє важливу роль у заходженні імпакт-інвестицій в територіальні громади.

Коли в Мостівській територіальній громаді Вознесенського району Миколаївської області розроблявся проєкт «Реабілітаційний центр надання соціально-медичних послуг людям похилого віку, учасникам АТО та дітям (інклюзія)», місцеву владу цікавив соціальний ефект від інвестування, оскільки

проблеми саме у цій сфері суспільного життя є найбільш актуальним. Тобто імпаکت-інвестиції важливі для інклюзивного розвитку та спрямовуються на вирішення не лише актуальних соціальних, екологічних, управлінських проблем, а й на досягнення нової якості економічного зростання – інклюзивного економічного розвитку. А позитивний ефект таких інвестицій відчують на собі переважно вразливі категорії населення.

В грудні 2020 року на території села Мостове розпочалося будівництво нової амбулаторії. Постало логічне питання використання колишнього приміщення амбулаторії і тому виникла ідея на базі приміщення колишньої амбулаторії створити «Реабілітаційний центр надання соціально-медичних послуг людям похилого віку, учасникам АТО та дітям (інклюзія)» з придбанням необхідного медичного обладнання, яке б забезпечило проведення реабілітаційних заходів. Для цього є всі передумови, а саме історичний парк (28 га) з переважно хвойними деревами, який розташований біля приміщення колишньої амбулаторії і в якому було проведено реконструкцію. Сама атмосфера та повітря парку мають лікувальні властивості. Імпаکت-інвестування в майбутній реабілітаційний центр – це сучасна інвестиційна стратегія, яка враховує не лише прибутковність інвестицій, але й корисність їх для суспільства. Тому ефективність для потенційного інвестора характеризується досягненням цієї цілі у поєднанні з етичними цінностями. Це передбачає:

- фінансову ефективність (прибутковність, зростання виручки, обсягу реалізації, страхування ризиків, зменшення операційних витрат);
- нефінансову ефективність (репутація та імідж, лояльність клієнтів, персоналу, постачальників);
- ефективність впливу на території Мостівської громади.

Важливим є те, що місцева влада розраховує на залучення внутрішнього інвестора до реалізації проєкту, оскільки локальний інвестор – це, перш за все, фундамент місцевої економіки.

Отже, імпакт-інвестування в економіку територіальних громад звучить дуже гідно, але для потенційних інвесторів важливо мати можливість вимірювати внесок, який був створений завдяки їх інвестиціям. Для громадськості важливим є задоволення потреб та реалізація можливостей, яких інакше не було б. Співпраця місцевої влади та бізнесу у поєднанні з тісною взаємодією з громадськими організаціями сприятиме економічному розвитку та згуртованості на місцевому рівні. Зрештою, це має сприяти позитивним соціальним результатам та результатам сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. PhillipsRon. *Impact Investing and Community Development. MAINE POLICY REVIEW. 2016. Vol. 25. No.1. URL: <https://community-wealth.org/>.*
2. *Що таке імпакт-інвестування? URL: <https://business.dia.gov.ua/>.*
3. Вигівська І.М., Хоменко Г.Ю., Шумоло К.В. *Соціально-відповідальне інвестування: сутність, ризики та перспективи розвитку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2017. Вип. 3(38). URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/>.*
4. Ломачинська І.А. *Концептуальні підходи до визначення сутності імпакт-інвестицій. Бізнес Інформ. 2020. №2. С.16-22. URL: <https://www.business-inform.net/>.*

5. Єльнікова Ю.В. Імпакт-інвестування в запобіганні природних катастроф в Україні (повені та інші форс-мажори). Вісник Хмельницького національного університету. 2019. №6. Том 1. С.302-312. URL: <http://journals.khnu.km.ua/>.

ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ

Гринів Л. С., д-р екон. наук, професор
Ялечко М. О., лаборант

Львівський національний університет імені Івана Франка

Сьогодні особливої актуальності набувають проблеми формування моделей сталого розвитку рекреаційних територій в умовах децентралізації управління. Кожна територія – це перш за все наземна екологічна система певного ландшафту, яка є джерелом водних, земельних та інших природних ресурсів. В межах неї здійснюється господарська діяльність, яка залежить від потоків цих ресурсів, а також від ландшафтних перетворень, зумовлених кліматичними змінами. Згідно Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (2015 р.), населені пункти можуть об'єднуватись, створивши адміністративний центр об'єднаних територіальних громад (ОТГ) [3].

Кожна територія становить цілісність природного середовища, економічної підсистеми та соціуму, що проживає на ній. Ці підсистеми постійно між собою взаємодіють, окреслюючи той чи інший тип територіальної цілісності як складної екологосоціогосподарської системи (ЕСГС). Отже, територія як складна синергетична система представляє собою специфічну триєдиність [1].

Дуже важливим питанням є правильне визначення основного структурного елемента кожної території як складної синергетичної системи, яким можна вважати той елемент, поведінка якого підпорядковується структурним закономірностям системи (це ті, які породжують властивості системи як цілого організму – властивості спеціалізації, унікальності). Так, наприклад, залежно від функціональних характеристик просторово-локалізованого, природного чи людського, (виробничого) капіталу, формуються екологосоціогосподарські системи з чіткою ознакою спеціалізації господарювання. Тому при формуванні в Україні нових прогресивних територіально-організаційних моделей сталого розвитку, потрібно враховувати умови збереження цієї триєдиності [2]. В цьому контексті особливої актуальності набувають екополіси, рекреаполіси, зелені «smart» поліси та етносела, пріоритетним завданням яких є збереження природи наземних екологічних систем.

Саме на цій основі була створена Моршинська міська територіальна громада розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 травня 2020 р.